

HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 19

13. svibnja 2010.

cijena 100 Ft

**Tradicionalno hrvatsko
shodišće u Juri**

Foto: Petar Tyran

Komentar

Prepoznatljivost i jačanje hrvatskog identiteta

Hrvatska zajednica u Mađarskoj svoju prepoznatljivost u proteklih nekoliko desetljeća gradila je i stekla putem folklor, bogatstvom i šarenilom tradicijske baštine, koja ju krasi od Bačke, preko Baranje, Podravine i Pomurja sve do Gradišća i Peštanske regije. Međutim na taj način stvorena je prilično jednostrana slika. Došlo je vrijeme, a za to postoje i bitno bolji uvjeti, da se napravi korak dalje, da se ta slika proširi i na druge posebnosti hrvatskih etničkih skupina, pa i cjelokupne hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Nakon osamostaljenja Hrvatske, njezina prepoznatljivost u svijetu u početku je bila ponajviše vizualna, a najprepoznatljiviji bili su „kockasti“ športaši. Podsjetimo: srebrni košarkaši na Ljetnim olimpijskim igrama u Barceloni predvođeni košarkaškim Mozartom Draženom Petrovićem, tenisač Goran Ivanišević, osvajač Wimbledon, zatim nogometaši, posebice nakon osvojene bronce na SP-u Francuskoj, vatreni Zvonimir Boban, Davor Šuker i drugi. I, naravno, turizam, koji do danas ima važnu ulogu u prepoznatljivosti Hrvatske i Hrvata u svijetu, mala zemlja za veliki odmor s tisuću otoka, koja je postala omiljenim ljetovalištem i odmaraštem ne samo turista iz susjednih zemalja nego i cijeloga svijeta.

Bio je to početak kada je Hrvatska uspostavljala prva svoja samostalna diplomatska predstavništva u svijetu, a područje gospodarstva i kulture, iz objektivnih razloga, bili su u drugom planu. Suradnje, razmjene na polju kulture i športa bilo je i prije, ali je bitna promjena kako su takve aktivnosti postale ne samo redovite nego i sustavne, prepoznate kao jedna od najvažnijih sastavnica nacionalne kulturne politike.

Sve to u posljednje vrijeme pojavljuje se i u Mađarskoj organiziranjem raznih kulturnih nastupa, ugošćavanjem raznih izložaba, koncerata, kazališnih predstava i drugih sadržaja, koji su podržani i sa strane Ministarstva kulture Republike Hrvatske, a ostvaruju se posredovanjem hrvatskih diplomatskih predstavništava, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Peču, Turističke zajednice, Grada Zagreba i drugih. Predstavlja se jednako tradicijska kultura kao i suvremena hrvatska umjetnost.

Ona se sve više predstavlja ne samo Hrvatima u Mađarskoj nego i većinskom narodu, čime na najbolji način pridonosi i prepoznatljivosti, priznati hrvatske zajednice u Mađarskoj. Posebice je bitno što se takva zbivanja pojavljuju i izvan dosada priznatih središta, na rubovima hrvatskog etničkog prostora, primjerice u Bačkoj, ali i Mohaču te u drugim mjestima. Iza svega nazire se promišljenija kulturna politika nego dosada, kojoj je cilj povezivanje hrvatskoga nacionalnog bića i jačanje hrvatskog identiteta, ali i predstavljanje narodima u susjednim zemljama, i zemljama diljem svijeta. Potvrđuje to i naglašena zastupljenost Hrvatske u okviru projekta Pečuh – Europska prijestolnica kulture 2010, a u te programe, na našu najveću radost, uključen je i grad Baja.

Na nama stoji sada da poradimo i na prepoznatljivosti hrvatske zajednice iz Mađarske u matičnoj zemlji, dakako, uz posredovanje matične domovine i njezinih diplomatskih, kulturnih i turističkih predstavništava.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Priznajem, u svakodnevnim manjinskim brigama premalo pozornosti posvećujem globalnoj politici, pa me je tako i vijest o izboru hrvatskog ministra pravosuđa Ivana Šimonovića za novog pomoćnika glavnog tajnika Ujedinjenih naroda za ljudska prava iznenadila, obradovala posebice kada sam shvatila značenje jednog ovakvog imenovanja. Prije svega radi se o osobnom uspjehu, ali i uspjehu šire, o hrvatskom uspjehu. Jer riječ je o hrvatskom dužnosniku koji se popeo na najvišu stubu unutar sustava međunarodnih organizacija od uspostave samostalne Hrvatske. I ono što je najvažnije, a što prof. dr. Šimonović u kratkom razgovoru za Jutarnji posebno ističe, izbor ministra pravosuđa jedne zemlje na tako važnu međunarodnu funkciju znači da ta zemlja ostvaruje visoke standarde ljudskih prava.

Kako donosi Jutarnji list Šimonović će biti ujedno i pročelnik ureda u New Yorku (dosada je postojao samo ured u sjedištu UN-a u Ženevi koji je u svom okviru imao oko tisuću ljudi), a zanimljivo je da je riječ o potpuno novom položaju u hijerarhiji UN-a. Glavni tajnik Ban Ki-moon odlučio je snažno afirmirati ljudska prava kao jednu od ključnih aktivnosti svjetske organizacije, pa je za tu dužnost pokrenut izbor između 128 kandidata, prvi put s tako širokim odabirom u povijesti UN-a. Šimonović je bio jedan od njih i uspio se probiti do same poluzavršnice, gdje se našao s još tri protukandidata, iz Norveške, Argentine i Brazila. Svi su oni bili izloženi ozbiljnom «rešetanju» šest odab-

ranih dužnosnika UN-a, a na kraju su finalisti imali razgovor s glavnim tajnikom UN-a. I on je osobno izabrao Ivana Šimonovića. Stalan pad eura potresa Europu. Strahovanje od proširenja dužničke krize iz Grčke na Portugal, Španjolsku i neke druge članice eurozone, što je prošloga tjedna izazvalo pad tečaja

eura prema dolaru, najteži u protekle dvije godine. Premda su čelnici EU-a dogovorili plan pomoći Grčkoj, koji zajedno sa sredstvima Međunarodnoga monetarnog fonda doseže 110 milijardi eura, pritisak na euro nije popustio jer ulagači strahuju da bi se grčki dužnički problemi mogli proširiti na druga rubna gospodarstva eurozone, poput Španjolske i Portugala. „Ustanovili smo da postoji mnogo špekulacija protiv eura i stoga smo se suglasili da treba osigurati stabilnost eura. Da bismo to napravili, potrebno je s jedne strane ubrzati fiskalnu konsolidaciju u zemljama članicama, ali i osigurati europske instrumente kako bismo se branili od spekulacija“, rekla je njemačka kancelarka Angela Merkel. Čelnici EU-a poručili su da su spremni učiniti sve što je potrebno kako bi zaštitili stabilnost eurozone koja prolazi kroz najveću krizu otkada postoji. Ministri financija zemalja članica Europske unije postigli su, 10. svibnja, dogovor o uspostavi kriznog fonda za pomoć zemljama eurozone koje se nađu u financijskim poteškoćama, koji bi raspolagao iznosom od 750 milijardi eura.

Pripremila: Branka Pavić Blažetin

Osnivačka sjednica novog Parlamenta

Nakon što su zaključene sve žalbene mogućnosti, rezultati travanjskih parlamentarnih izbora postali su punomoćni.

Na poziv predsjednika Republike Mađarske osnivačka sjednica novog saziva Mađarskog parlamenta održat će se u petak, 14. svibnja, u 13 sati – objavio je odluku predsjednika Sólyoma u ponedjeljak Ured Predsjednika Republike. Ured je još 26. travnja obavijestio kako se László Sólyom pismom obratio svim čelnicima stranaka koje su ušle u Parlament, u kome je naznačio kako osnivačku sjednicu novoga zakonodavnog tijela planira sazvati u petak, 14. svibnja. Još 5. svibnja, prilikom usuglašavanja priprema osnivačke sjednice, FIDESZ–KDNP je predložio da sjednica bude u 13 sati.

FÍCEHAZ – U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije i Hrvatske manjinske samouprave Fičehaza u subotu, 15. svibnja s početkom u 16 sati, na nogometnom igralištu naselja bit će odigrana prijateljska utakmica momčadi Donje Dubrave i domaćina. Nakon utakmice slijedi Hrvatska večer uz sudjelovanje hrvatskog tamburaškog sastava Kaniže, dječje plesne skupine Općeprosvjetnog središta „Nikola Zrinski“ iz Kerestura i mjesnog Pjevačkog zbora. Od 18 sati i 30 minuta goste zabavlja poznati međimurski etno pjevač Mirko Švenda Žiga i sastav Bandisti.

Aktualno

Sjednica Predsjedništva SHM-a

Sporazum oko načina delegiranja na kongres

Na poziv predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonca, u petak, 7. svibnja, u Uredu Hrvatske državne samouprave u Budimpešti održana je redovita sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj. Pozivu su se odazvali predsjednici regionalnih ogranaka – Angela Šokac Marković (Bačka), Jelica Pašić Drajkó (Pešta), Marija Pilšić (Gradišće) i Ladislav Gujaš (Pomurje) – a među pozvanima bili su Mijo Štandovar, predsjednik Odbora za financije i nadzor, i Jože Takač, pravnik. Predsjednik regionalnog ogranaka Đuso Dudaš (Podravina) zbog zdravstvenih i Ivan Gugan (Baranja) zbog poslovnih razloga, te Martin Išpanović, predsjednik Zemaljskog odbora, zbog drugih obveza nisu bili nazočni.

Nakon pozdravnih riječi predsjednik Joso Ostrogonac predložio je da se prvo raspravlja o programu svečanosti u povodu 20. obljetnice djelovanja Saveza Hrvata u Mađarskoj, a poslije o Croatici te o Savezovu kongresu. Predsjednik Ostrogonac izvijestio je nazočne da se Savez uspješno natjecao na raspisanom natječaju Stručnoga državnog tajništva za manjinsku i nacionalnu politiku pri Uredu premijera Republike Mađarske te za organiziranje programa svečanosti koja se održava 6. lipnja, dodijeljen je iznos od 1.200.000 Ft, a narečenu priredbu s iznosom od 100.000 Ft podupiralo je i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti. Jedan je od glavnih pokrovitelja priredbe je Tibor Navracics, budući zamjenik premijera Republike Mađarske, a glede osobe iz matične nam domovine u tijeku su pregovori s Ljiljanom Pancirov, generalnom konzulicom u Pečuhu.

Budući da je domaćin proslave grad na obali Šugavice, Baja, predsjednica Bačke regije Angela Šokac Marković izvijestila je nazočne o nacrtima programa narečene svečanosti. Po planu, u ranim popodnevним satima u vijećnici Gradske kuće bit će održana spomen-sjednica, a poslije slijedi razgledanje grada. U župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog, s početkom u 18 sati, služit će se hrvatska misa, a zatim na glavnome bajskom trgu, na Trgu Svetog Trojstva, na pozornici na otvorenom s bogatim kul-

turnim programom nastupile bi skupine iz Hrvatske. Putne troškove i troškove njihova boravka snosi Hrvatska, ali i glede sadržaja programa u tijeku su pregovori s generalnom konzulicom Ljiljanom Pancirov. Osim toga za kulturni program ima ponude iz Subotice, tamburaški sastav Stipana Jaramazovića, a i pjevači bi se rado odazvali gostovanju. Na glavnome trgu bit će postavljeni stolovi, stolci za goste i uzvanike te bi se na otvorenome kuhala i večera. U svezi sa sadržajem priredbe gđa Marković zatražila je prijedloge i mišljenja nazočnih. Nakon rasprave nazočni su se složili da svečana sjednica bude u 15 sati i na samome početku s minutom šutnje da se oda počast preminulim članovima Saveza. U sklopu programa domaćini s recitalima, pjesmama i glazbom predstaviti će sve regije Saveza. Nakon protokolarnog dijela dvojica izlagača, Đuro Franković, bivši predsjednik Saveza, i Mijo Karagić, bivši tajnik tog tijela, održat će kratko predavanje o Savezovu djelovanju, a prateći je program izložba fotografija Savezove arhive. Misu na hrvatskom jeziku predvodit će Ladislav Bačmai, župnik iz Seksarda, a koncelebrirat će Štefan Dumović, svećenik iz Hrvatskog Židana, i fra Ivan Holetić iz Subotice. Misno slavlje uvečat će Zbor Ladislava Matuška iz Kukiinja. O svim podrobnostima glede programa i sastava uzvanika bit će riječi i na sastanku predstavnika domaćina priredbe s predstav-

nicima grada Baje, u ponedjeljak, 10. svibnja, te će se potražiti i navedene osobe za sudjelovanje na proslavi 20. obljetnice djelovanja Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Nakon toga raspravljalo se o nacrtu Ugovora između Saveza Hrvata u Mađarskoj i Croatice, neprofitnog d. o. o.-a glede Savezova vlasništva u Croaticinoj novoj zgradi. Savez je vlasnik prostorije od 58 m² i kako bi se to moglo uvesti na gruntovni-vlasnički list, treba prihvatiti nacrt Ugovora. Sljedeći je nacrt Ugovora također između Saveza i Croatice, ali je riječ o omjeru suvlasništva u samoj tvrtki. Po ugovoru omjer Savezova suvlasništva jest 3%, a preostalim dijelom raspolaže Hrvatska državna samouprava. U svezi s tim pitanjem predsjednica Gradišćanske regije Marija Pilšić dodala je kako je Hrvatskoj državnoj samoupravi moguća potpora Stručnoga državnog tajništva za manjinsku i nacionalnu politiku pri Uredu premijera Republike Mađarske u iznosu od osam milijuna forinta. Dakle tim iznosom će HDS posiviti iznos osnovnog kapitala tvrtke. Po mišljenju pravnika Jože Takača, budući da je riječ o neprofitnom Kft.-u i po zakonskim uredbama prihode tvrtka treba ulagati u razvoj poduzeća, prihvatljiva je ponuda suvlasništva od 3%. Nakon rasprave prihvaćeni su nacrti obaju Ugovora te predloženi na prihvaćanje i Zemaljskom odboru.

U nastavku sjednice poduža rasprava vodila se oko članstva SHM-a. Jesu li članovi samo one osobe i udruge koje su se izrazile pristupnicom i uplatile članarinu za Savez ili i oni koji su samo za regionalnu udругu? Na samome početku rasprave riječ je zatražio predsjednik Pomurske regije Ladislav Gujaš. Po njegovu mišljenju Savez Hrvata u Mađarskoj jest savez svih hrvatskih društava i udruge iako je Savez bio prije utemeljen. Te dodao: „Članovi tih organizacija indirektno rade za Savez jer putem regionalnih organizacija ostvaruju se programi u ime Saveza Hrvata u Mađarskoj.” Nadalje u svezi sa članstvom drži kako treba biti opreznim te smatra kako su članovi regionalnih organizacija SHM-a ujedno i članovi Saveza. Ali ukoliko se smatra članom SHM-a osoba ili udruge koja se izrazila pristupnicom i uplatila članarinu za Savez, u tom slučaju udruge će imati svoje članstvo, a Savez posebno svoje. Po mišljenju predsjednika Ostrogonca ljudi neće posebno platiti članarinu za udругu i posebno za Savez. Tijekom rasprave neki od nazočnih smatrali su da iz Saveza treba isključiti one koji do 30. lipnja ove godine ne uplate članarinu, a po nekima time će Savez imati članstvo poput neke regionalne udruge. Nakon žučne rasprave složili su se da članovi SHM-a jesu svi članovi pojedinih regija, a osnova načina delegiranja jest članstvo regije, po kojem na 25 osoba računata se jedan delegat. No sve to treba prihvatiti Zemaljski odbor, koji zasjeda 6. lipnja u bajscome Narodnosnom domu.

Kristina Goher

KACMAR – Hrvatska manjinska samouprava sela Kačmara na drugi dan Duhova, 24. svibnja, priređuje već tradicionalni susret hrvatskih crkvenih zborova. Susret počinje u 15 sati u tamošnjoj župnoj crkvi misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje će suslužiti Franjo Ivanković, župnik iz Tavankuta, i Jenő Varga, župnik Kačmara i Madaroša. Na 14. susretu sudjelovat će pet crkvenih zborova: iz Aljmaša, Baje, Dušnoka, Santova i Kačmara.

VANCAGA – Nedavno su održani upisi prvaka u bajske škole. Ravnatelj Joso Ostrogonac ističe svoj optimizam iako zbog postojećega broja djece u vrtićima, od jeseni neće imati dvije skupine, dva razreda u prvom razredu. Međutim ohrabruje kako će od 26 upisanih prvaka, od jeseni čak 25 učiti hrvatski jezik kao predmet.

POGAN – To selo krase crkva posvećena Kraljici Mira koju su mještani sagradili prije dvadesetak godina prinosima i pomoći Katoličke crkve. Temeljni je kamen dovezen iz pečuške bazilike te ugrađen u zid crkve pokraj ulaznih vrata. Crkva je posvećena 1991. godine. Dugo je godina u njoj služio nijemetski župnik Stjepan Zagorac, danas umirovljen. Crkva je imala gotovo sve, nedostajalo je ozvučenje koje je ove godine i napravljeno.

GORNJI ČETAR – Kako nas je obavijestila Magda Horvat-Nemet, direktorica osnovne škole u dotičnom selu, 21. maju, u petak, se očekuje velika delegacija iz hrvatske partnerske škole Kupljenovo. Pod peljanjem tamošnje školske ravnateljice Jadranke Kekelj toga dana će 42 dice posjetiti južnogradišćansko naselje u pratnji 24 odraščanih osoba, među kojima će biti roditelji, političari i pedagogi spomenutoga kraja. Gosti će pohoditi četarsku školu kade ih čeka svečani prijem i bogata fotoizložba o dosadašnjim sastanki, izleti i druženji. U daljnjem programu je posjet sambotelskom Etnoselu, kade će dica skupa s četarskim mališani lončariti, moljati i baviti se različitim ručnim šikanostima u posebni djelatnica. Jednodnevni izlet još jednom će biti veliki doživljaj za sve nazočne, i kasnije spominka vridan u jednom iskrenom prijateljstvu koje dura sad jur četvrto ljeto med ustanovami.

BARČA – U sklopu zajedničke priredbe Šomoške županije i Koprivničko-križevačke županije iz program IPA-a 15. svibnja bogatome kulturno-folklornom programu nastupaju: Kud Podravina iz Barča, KUD Drava iz Lukovišća i Ženski pjevački zbor Korjeni.

PEČUH – Tuzlansko Narodno pozorište 28. svibnja s početkom u 10 sati, u Hrvatskom kazalištu nastupa s predstavom za djecu pod naslovom „Ježeva kućica“ autora Branka Čopića. Režiju predstave potpisuje Adnan Omerović.

Sjednica Županijske hrvatske samouprave u Bačkoj

O proračunu i programima te trima velikim hodočašćima u Aljmaš, Santovo i na Bunarić

Na posljednjoj redovitoj sjednici Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, koja je održana u utorak, 27. travnja, u županijskom Domu narodnosti u Baji, prema predloženoj dnevnom redu raspravljalo se na temu izmjene proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2010. godinu, te raznome, prije svega o aktualnim pitanjima i skorašnjim priredbama. Na temelju pristiglih molba, raspodijeljeno je umalo pola milijuna forinta za ovogodišnje programe. Uz odaziv osam od ukupno devet članova Vijeća, sjednici je nazočilo i petero članova Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Prije dnevnoga reda, predsjednik Joso Šibalin podsjetio je na dva uspješna nastupa Umjetničkog ansambla «Luč» iz Budimpešte u Gari i Baji, te čestitao dušnočkoj malonogometnoj momčadi, koja je u bojama Bačko-kiškunske županije osvojila 2. mjesto na nedavnome Državnom hrvatskom malonogometnom turniru priređenom u baranjskome Mišljenu.

Pošto je u proteklom razdoblju povisila svoje prihode, koji su početkom godine planirani s državnom općom potporom od 884 tisuće forinta, Županijska hrvatska samouprava izmijenila je svoj proračun, koji je jednoglasnom odlukom Vijeća prihvaćen s prihodima i rashodima u iznosu 1,737 milijuna forinta. Od toga je, uz državnu opću potporu (884 tisuće forinta), dopunska potpora za 2009. g. šest tisuća, dodatna državna potpora 351 tisuća, a ostatak novca iz 2009. g. 496 tisuća forinta, koji je još lani vezan ugovorima za ovogodišnje priredbe: Bajsko prelo, Koncert bačkih Hrvata, Kulturni susret s vojvođanskim hrvatskim KUD-ovima i prijateljskim naseljima u Hrvatskoj, Hodočašće santovačkoj Gospi, Međunarodni tamburaški susret u Kalači.

Među rashodima za 2010. godinu 737 tisuća planirano je za materijalne izdatke, prije svega troškove održavanja i putne troškove. Za podupiranje mjesnih programa od širega županijskog odnosno regionalnog značenja planirano je milijun forinta, od čega

je pola milijuna već vezano ugovorima, a preostalih pola milijuna raspodijeljeno na temelju pristiglih molba za tekuću godinu. Za VI. Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Santovu, Županijski hrvatski dan i spomen-dan biskupa Ivana Antunovića u Kalači, Županijski susret hrvatskih učenika u Bačinu, Obilježavanje 20. obljetnice Omladinskoga plesnog društva u Gari, Božićni koncert i Susret hrvatskih crkvenih zborova u Dušniku te podupiranje objelodanjanja novoga čavoljskog izdanja, knjige dr. Miše Mandića s naslovom Bunjevci i tambure, odnosno za troškove jednog hrvatskog koncerta u Baji i dobrotvornog nastupa popularnog pjevača Zvonka Bogdana.

Kako su okupljene obavijestili predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i predsjednica Bačkog ogranka Angela Šokac Marković, 6. lipnja u Baji će se održati svečani program u povodu 20. obljetnice osnutka Saveza Hrvata u Mađarskoj. Za putne troškove autobusa iz svih hrvatskih regija, Savez je na natječaju Ureda za nacionalne i etničke manjine dobio 1,250 milijuna forinta. Planira se svečana sjednica, misa na hrvatskom jeziku koju bi mogao služiti gospićko-senjski biskup Mile Bogović, te prigodni kulturni program koji će se održati na otvorenoj pozornici na središnjemu gradskom trgu, Trgu Svetog Trojstva.

Jedne od najvažnijih priredaba ove godine bit će zajednička hodočašća bačkih Hrvata u Mađarskoj, vojvođanskih Hrvata i prijateljskih naselja u Hrvatskoj. Za putne troškove triju hodočašća putem natječaja od Ureda za nacionalne i etničke manjine osigurano je 317 tisuća forinta. Prvo od tri hodočašća organizira se Gospi u Aljmaš (Bili Aljmaš) u Hrvatsku, 27. lipnja, drugo 7. kolovoza Gospi na santovačku Vodicu, a treće 29. kolovoza Gospi od suza na Bunarić, u okviru bunaričkog proštenja.

Na sjednici je upućen i poziv bačkim vjernicima na državno hodočašće Hrvata Judskoj Gospi.

S. B.

PEČUH – U auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu 18. svibnja održava se svečani koncert kao dio programa ovogodišnjega XXXIII. Međunarodnog festivala tamburaške glazbe u Osijeku. Svečani koncert počinje u 18 sati nastupom Tamburaškog orkestra „Kontesa Dora“ i Tamburaškog društva „Dora Pejačević“ iz Našica. Nastupaju i Tamburaški orkestra HPD „Rodoljub“ iz Virovitice i STD „Pajo Kolaric“ iz Osijeka. U revijalnom programu ovoga svečanog koncerta nastupa Tamburaški orkestar Hrvatske škole „Miroslav Krležu“ pod dirigentskom palicom Grge Kovača. Uz narečeno, svečanom će koncertu sudjelovati Vera Svoboda, Kristina Brkić, Andrea Kopri i Ana Filipović. Na solo violini je Zvonimir Krpan, solist na klaviru Rajko Lončarić. Dirigenti su: Marina Kopri, Dean Kopri i Mirna Mihalković.

Službeni posjet Generalnog konzulata Dušniku

Upoznavanje s položajem i stanjem odgoja i nastave na hrvatskom jeziku

Na poziv mjesne Hrvatske manjinske samouprave, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i treća konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje Katja Bakija u ponedjeljak, 26. travnja, boravile su u službenom posjetu Dušniku.

Tom su prigodom prijedodne u 11 sati posjetile mjesnu osnovnu školu gdje su ih učenici 4. razreda predmetne nastave hrvatskoga jezika i njihova razrednica Judita Šanta dočekali s malim prigodnim programom, kazivanjem stihova na hrvatskom jeziku. Nakon toga u svom uredu primio ih je ravnatelj osnovne škole Tihamér Gorbay-Nagy, koji je visoke goste upoznao s trenutnim stanjem i položajem nastave hrvatskoga jezika. Kao domaćin i organizator, razgovorima je sudjelovala i predsjednica dušnočke Hrvatske manjinske samouprave Matija Mandić Goher. U vrlo srdačnom razgovoru, generalna konzulica zahvalila je ravnatelju na razumijevanju što se u školi predaje hrvatski jezik. Kako osim drugog reče Ljiljana Pancirov, i predsjednik László Sólyom prigodom posljednjeg susreta s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem u Pečuhu, posebno je istaknuo važnost učenja i njegovanja materinskog jezika. Prema njezinim riječima on je govorio o prvom jeziku, a to je materinski jezik, i drugom jeziku, jeziku većinske zajednice. Tek nakon toga dolaze svi strani jezici da bi se snašli i obogatili u velikoj obitelji europskih naroda. Naše mogućnosti nisu velike, ali svojim skromnim mogućnostima pomažemo učenje hrvatskoga jezika – dodala je Ljiljana Pancirov, predavši ravnatelju poklon-paket s nekoliko zabavnih DVD-a, hrvatskih časopisa i knjiga za djecu, i s bombonima.

Zahvalivši na darovima, ravnatelj Tihamér Gorbay-Nagy visoke je goste ukoliko upoznao s predmetnom nastavom i odgojem hrvatskoga jezika u mjesnoj školi te vrtiću. Naglasivši kako će od rujna 15 od 29 upisanih

prvaša učiti hrvatski jezik, a sve skupa više od 50 učenika pohađat će predmetnu nastavu hrvatskoga jezika, dok škola ima sveukupno 260-ak učenika. Premda u vrtiću svi sudjeluju odgoju na hrvatskome jeziku, a u lijepom broju nastavljaju i u nižim razredima, iako postoji mogućnost učenja hrvatskoga jezika, misleći da su djeca preopterećena, roditelji u višim razredima više upisuju djecu samo na strane jezike. Pri tome ravnatelj priznaje da je zbog velikog broja sati nepovoljan položaj hrvatskoga jezika u satnici, stoga najvažnijim pitanjem smatraju rješavanje toga pitanja. Kako smo čuli, na sjednici mjesne samouprave zatražio je da se od jeseni pokrene usporedno dva razreda, od kojih bi u jednom svih 15-ero učenika učili hrvatski, čime bi se riješio i problem satnice.

Kako reče predsjednica Hrvatske manjinske samouprave, načelnik sela Petar Palotai i seosko vijeće podupiru nastavu hrvatskoga jezika, stoga se može reći da su odnosi vrlo dobri.

Vrlo je važno da će se od jeseni u 1. razredu na hrvatski upisati znatan broj djece, jer to znači da će se nastaviti i ubuduće. Svjesna sam da su roditelji u dilemi hoće li nastaviti učenje hrvatskoga jezika. Postoje

Skupina djece u vrtiću

Goste je u svom uredu primio i ravnatelj Tihamér Gorbay-Nagy; slijeva učiteljica Judita Šanta, Matija Mandić Goher, Katja Bakija i Ljiljana Pancirov

dvije različite kategorije jezika, što je i predsjednik Sólyom potvrdio, govoreći o prvom, drugom i trećem jeziku. To je problem svih manjinskih zajednica, i u Hrvatskoj. Manjinski je jezik obitelji, ukoliko se u njega ne ulaže u ranoj dobi, on će se izgubiti. Strani se jezik može učiti i u starijoj dobi, za njega uvijek ima mogućnosti. Na zajednicu rackih Hrvata vrlo smo ponosni, i mene osobno jako zanima. Ponosni smo što je očuvan jezik, u nadi da će osim hrvatskoga književnog jezika dalje njegovati i svoj zavičajni jezik, racki govor. Imamo skromne mogućnosti, ali mnogo volje da pomognemo – reče uz ostalo Ljiljana Pancirov, ponudivši pomoć unatoč skromnim mogućnostima Generalnog konzulata, ali tim više u posredovanju prema mjerodavnim ustanovama u Hrvatskoj, nabavi potrebnih učila i udžbenika. Potaknuta je i mogućnost gostovanja hrvatskih ustanova, kazališnih i inih udruga radi boljeg povezivanja s matičnom domovinom poradi njegovanja hrvatskoga jezika.

Nakon škole upriličen je i posjet vrtiću s jasicama, gdje 114 djece u tri skupine i još nekoliko djece u jasicama sudjeluju u odgoju na hrvatskom jeziku. Djeca su pokazala iznimno zanimanje za goste, pogotovu što je to za njih bio susret sa živom hrvatskom riječju.

Kako je na kraju zaključeno, bio je to vrlo važan posjet na obostranu korist, u nastojanju da se upozna stanje i položaj odgoja i obrazovanja na hrvatskom jeziku, kako bi se mogla pružiti još veća pomoć.

S. B.

Učenice 4. razreda drage goste dočekale su prigodnim recitacijama na hrvatskom jeziku

Intervju s Petrom Čobankovićem, ministrom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Republike Hrvatske, povodom posjeta XVII. sajmu stočarstva u Hódmezővásárhelyu

Razgovor vodio: *Martin Kubatov*

Kako ste primili poziv na ovu priredbu, na kojoj je ove godine Republika Hrvatska istaknuti gost?

S radošću smo se odazvali ovome pozivu. Ja osobno s mađarskim kolegom, ministrom Grafom, poznajem se od 2004. godine. Imamo dobre prijateljske i izvrsne radne odnose. Susretali smo se na skupovima poljoprivrednih ministara EU, gdje je i Hrvatska mnogo puta pozvana kao kandidat za članstvo, a nekoliko puta sam već bio u službenom posjetu u Mađarskoj. Dovedi smo ovamo dio hrvatskih gospodarstvenika i predstavnike Hrvatske gospodarske komore, a uvjeren sam da će Hrvatska sljedeće godine aktivno sudjelovati na ovome sajmu.

Koji su najvažniji proizvodi hrvatske poljoprivrede? Pokriva li proizvodnja domaću potražnju? Kakva je vanjskotrgovinska bilanca?

Ukupnosti gledajući, naša proizvodnja pokriva domaće potrebe. Ako smatramo čistu vanjskotrgovinsku bilancu u poljoprivredi i prehrambenoj robnoj razmjeni, onda Hrvatska ostvaruje deficit u visini od 600 milijuna eura. Ali trebamo dodati da u turizmu imamo ukupan prihod oko sedam milijardi eura, od toga najmanje deset posto pripada hrani i piću. I kada potrošnju u turizmu dodamo u trgovinu, onda možemo izjaviti da Hrvatska ima izbalanciranu robnu razmjenu u poljoprivrednom sektoru jer potrošnja turizma upravo pokriva manjak izravne robne razmjene.

Imate li slobodan pristup na tržište Europske Unije?

Uglavnom imamo. Postoje još kvote nad našim izvozom junetine, ribe i ribljih preradevina, vina, te od 2006. godine nad izvozom šećera.

Kakva je kompetitivnost hrvatskih proizvoda u inozemstvu? Imate li specijalnih hrvatskih brendova?

Hrvatska ima jaču prehrambenu industriju nego poljoprivrednu proizvodnju. Hrvatska u određenim segmentima primarne poljoprivredne proizvodnje ne zadovoljava svoje potrebe. Prije svega imamo dobar primjer u stočarstvu. Mi smo važan uvoznik mesa i žive stoke, ali u robnoj razmjeni mesnih preradevina ostvarujemo suficit od 20 milijuna dolara. Uvozimo sirovinu, a izvozimo gotove proizvode. To pokazuje da imamo dosta snažnu prehrambenu industriju, koja ima svoje brendove, te raspoložemo dobrim rezultatima i u izvozu u zemlje EU.

Kako ocjenjujete marketing hrvatskih proizvoda? Imate li posebnu instituciju za marketing hrvatskih prehrambenih proizvoda?

Tu imamo još zadataka. Naprimjer kod vina, do prošle godine nismo imali problem viškova i nismo imali potrebe za neka posebna ulaganja za bolje plasiranje naših proizvoda. Ali povećanjem proizvodnje, a u trenutnom stanju i smanjenjem potrošnje sve se više javlja potreba za institucijama, ukoliko ne govorimo o onim brendovima koji su već poznati po cijelome svijetu, npr. Vegeta. U zadnje vrijeme intenzivno radimo na tome, za propagiranje naših proizvoda u inozemstvu.

Jesu li potrošači u Hrvatskoj svjesni za kupovanje domaćih proizvoda?

Vanjskotrgovinska bilanca u poljoprivredi i prehrambenoj industriji bolja je nego u cijelome hrvatskom gospodarstvu. Ali moramo biti svjesni da trgovački lanci donose taj dio uvoza, i da se u dobrom dijelu radi o jeftinijim proizvodima, ali često su i niže kvalitete. U prošlosti se mnogo uvozilo na indirektnan način u prtljažnicima iz susjednih država. Ali danas u Hrvatskoj hrana više nije skuplja nego u susjednim zemljama. Mnogo smo uspjeli u pojačanju proizvodnje i u preradi.

Ima li kooperacija koje mogu biti snažnije nego pojedinci u pregovornoj moći, kod prodaje prema multinacionalnim tvrtkama?

Udruge su dosta moćne. Ali predstoji nam faza formiranja proizvođačkih organizacija.

Koliko stranih izravnih investicija je pristiglo u hrvatsku poljoprivredu?

Nema mnogo. Za nas najznačajnija izravna investicija bila je kupnja mliječne industrije „Dukat“ sa strane francuskog Lactalisa. Dukat obavlja 30 posto prerade hrvatskoga mlijeka.

Koji su glavni proizvodi u vanjskotrgovinskoj razmjeni između Hrvatske i Mađarske?

Mađarska nam je na petome mjestu po uvozu u Hrvatsku. Ima čudnih zanimljivosti. U prva dva mjeseca 2010. prvi proizvod i po izvozu i po uvozu iz Mađarske bio je kukuruz. Gospodarstvo nema granica. Neki imaju interesa da uvoze kukuruz iz Mađarske, a drugi su zainteresirani, da izvoze kukuruz u Mađarsku. Hrvatska znatno uvozi mesa, žive stoke, žitarica iz Mađarske, a na strani izvoza prehrambeni proizvodi više dominiraju nego sirovine. Veličina uvoza iz Mađarske je oko 130 milijuna dolara, koja se lani nešto smanjila, a izvozimo u Mađarsku za pedesetak milijuna dolara.

Koja su najvažnija polja suradnje između naše dvije države u poljoprivredi? Jeste li uspjeli unaprijediti tu suradnju na ovome skupu?

Hrvatska i Mađarska ne samo u poljoprivredi nego u cijelom gospodarstvu ima izuzetno dobru suradnju. Mađarska i u proteklim godinama, a i danas mnogo pomaže Hrvatskoj u postupku pridruživanja Europskoj Uniji. Mađarska je naš najveći zagovornik u tome, a održali smo već tri zajedničke sjednice hrvatske i mađarske vlade. Imamo mnogo zajedničkih projekata. Ako smatramo samo poljoprivredu, primjerice u pripremi pretprijetnih programa SAPARD i IPARD, pomoć u organiziranju agencije za plaćanje, na mjerama ruralnog razvoja, uspostava LEADER programa, u formiranju lokalnih akcijskih grupa. O tome smo razgovarali i danas, i nadalje očekujemo mađarska is-

kustva koja dolaze izravno iz primjene, pa nas mogu uputiti za određene pravce, kako izbjeći poteškoće i propuste. Sredstva iz Europskog fonda za ruralni razvoj jako su znatna, ali ti izvori imaju stroge uvjete.

Koje je iznose Hrvatska dosada uspjela povući iz prepristupnih fondova EU, kakav ste razvoj već ostvarili u modernizaciji poljoprivrede?

Zaključili smo SAPARD program. Ovdje smo iskoristili 48,16 posto od sredstava, to znači povukli smo oko 13 milijuna eura. U tijeku je IPARD program od 160-ak milijuna eura. Natječaji će se provesti ove i sljedeće godine. Prvi natječaj smo već obavili, imamo dosta dobar odaziv. Vjerujem da ćemo ovdje imati bolju iskorištenost nego u SAPARD-u. Radi ubrzanja investicija za vrijeme izvedbe SAPARD-a i Hrvatska je pojačala neke nacionalne mjere investicijskih potpora kapitalnim ulaganjima, ali to je dio korisnika preusmjerilo na nacionalne mjere, pa je tako, nažalost, smanjilo učinkovitost SAPARD-a. Sada sve usmjeravamo na IPARD.

Na koje segmente se odnosi program IPARD?

To su mjere ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, za preradu proizvoda, razvoj lokalne ili regionalne infrastrukture preko lokalnih jedinica i samouprava, te mjere za diverzifikaciju aktivnosti na ruralnom prostoru, a sada prvi put imamo i sufinanciranje bioenergije iz poljoprivrednih resursa i otpadnih proizvoda na farmama.

Kako napreduje Hrvatska s usklađivanjem zakonodavstva k Europskoj Uniji?

Naše je ministarstvo nadležno za tri poglavlja, to su 11. Poljoprivreda i ruralni razvoj, 12. Sigurnost hrane i veterinarska-fitosanitar-na zaštita, 13. Ribarstvo. Očekujemo da će u svibnju biti zaključeno poglavlje 12. Poglavlje 11 je najzahtjevnije. Jedno od mjerila koja trebamo ispuniti jest uspostava funkcionalne agencije za plaćanje. Tu smo znatno pojačali aktivnosti jer u lipnju nam dolazi revizija Europskog povjerenstva, nadamo se pozitivnih rezultata. Trebamo završiti reformu direktnih plaćanja, odnosno sustava potpora. Koncept reforme Europsko pove-

renstvo je već prihvatilo, a na osnovi toga sada izrađujemo novi zakon. Do 2008. godine imali smo samo vezana plaćanja. Reformu smo radili u dva koraka; 2009. je bio prvi korak kada smo došli do 60 posto nevezanih plaćanja, a sada bi trebalo ostati svega osam područja vezanih plaćanja, sve ostalo je nevezano. To znači da smo praktično uskladili naše potpore sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU. Opredijelili smo se za SPS regionalni model (pojednostavljeni sustav isplate), gdje su nevezana plaćanja po površini, a vezana plaćanja za krave, dojilje, ovce i koze, gdje smo se u nacionalnoj rezervi opredijelili za štíćenje, te nadalje mlijeka, tova junadi i dijela duhana, a kroz državnu potporu – koja je ograničena na tri godine – trebali bismo zaštititi šećernu repu, maslinovo ulje i u svinjogojstvu krmače. Reforma potpora među udrugama poljoprivrednika razmjerno je dobro primljena, ne računamo s ozbiljnim poteškoćama. U poglavlju 13, u ribarstvu, dobro stojimo, znači sva tri poglavlja trebamo uspjeti zaključiti ove godine.

Stočarstvo u Mađarskoj doživljava teška vremena u rentabilnosti, kakvo je stanje u Hrvatskoj?

Slično je i u Hrvatskoj. Mi smo učinili znatne iskorake u mliječnom i u tovnom govedarstvu, ali, nažalost, zabrana cijepjenja protiv svinjske kuge praktično je uništila seljačka svinjogojstva. Sveukupno danas imamo mnogo bolju sliku nego 2006. godine, imamo puno suvremenih modernih farma, znatno se povećala kvaliteta tovnih svinja, ali, nažalost, smanjile su se brojke. Dijelom su ih i cijene uništile. Stoga smo se opredijelili za SPS regionalni model potpora radi zaštite osjetljivog dijela stočarstva. U peradarstvu Hrvatska tradicionalno ima dobre rezultate, znatne količine mesa peradi – u prvom redu prerađeno – izvozimo.

Kakva je struktura poljoprivrede po pravnom obliku gospodarstava?

Mješovita. Po broju dominiraju obiteljska gospodarstva, ali mnogi od njih znatno investiraju, pa se pretvaraju u poljoprivredna poduzeća. Znatno se smanjio broj poljoprivrednih gospodarstava, realno gledajući, taj

broj će se stabilizirati kod dvadesetak tisuća. Okolnosti su se promijenile, postavlja se pitanje sposobnosti, profesionalnosti. Budućnost je u onim ljudima koji ciljano idu u stručnu srednju školu, zatim na fakultet, pa se vraćaju u svoje gospodarstvo. U tom smislu ima pozitivni razvoj u Hrvatskoj.

Koje su osnovne gruntnovnice? Jesu li zemljišni odnosi potpuno regulirani?

Imamo područja gdje je u velikoj mjeri usklađena katastrarna gruntnovnica, ali, nažalost, cijela Jadranska obala i Dalmacija potpuno je nesređena. Nije uređeno vlasništvo. To je jedan od velikih problema. Stoga smo na šumskom zemljištu i na kršu davali u koncesiju za podizanje vinograda, ili maslenika, a na polju bi bilo neobrađenih zemljišta, ali je vlasništvo neuređeno. Nasreću, Slavonija je u dosta dobrom stanju.

Koliko ima neobrađenih zemljišta u Hrvatskoj?

Na najboljim područjima nema neobrađenih zemljišta. Neobrađenog zemljišta imamo samo tamo gdje postoje neke zapreke. Minirano imamo još oko 89 tisuća hektara, ali to su i šume, samo desetak posto pripada na poljoprivredno zemljište. Postoji dio neuređenoga podvodnog zemljišta zbog neodržavanja kanalske mreže. I imamo neobrađenog zemljišta na nepoljoprivrednim područjima koja bi mogla služiti za ekstenzivnu poljoprivredu. To su Lika, Gorski kotar i Dalmacija.

Mogu li kupiti stranci zemljište u Hrvatskoj uoči članstva u EU?

Danas ne mogu. A za pridruživanje EU mi smo tražili određene odgode, ali o tome se pregovara u jednome drugom poglavlju, koje nije u nadležnosti ministarstva poljoprivrede. Za to prijelazno razdoblje očekujemo da će se zemljišni odnosi riješiti i vlasnički, a s druge strane da ćemo biti konkurentniji.

Kao sažetak, što je najveći izazov hrvatske poljoprivrede danas?

Usklađivanje i implementacija Zajedničke poljoprivredne politike EU u Hrvatskoj. To nam je strategija.

Predstavljanje Frankovićeve zbirke pjesama

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoe. u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe 28. travnja održana je književna tribina na kojoj je predstavljena zbirka pjesama Đure Frankovića *Izgubljeni zeleni raj*. Tribinu je vodio Stjepan Blažetin, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh, a sudjelovali su joj autor Đuro Franković, uime izdavača Panonskog instituta iz Pinkovca Robert Hajszan te promotorka Janja Prodan.

Đuro Franković rodio se u podravskom selu Foku 9. veljače 1945. godine. Živio je u Lukovišću, a srednju je školu završio u Budimpešti u Hrvatskosrpskoj gimnaziji. Nakon mature odlazi u Pečuh gdje završava studij povijesti te hrvatskoga (hrvatskosrpskog) jezika i književnosti na Visokoj nastavničkoj školi.

Na poticaj tadašnjeg ravnatelja Etnografskog muzeja Baranjske županije Lászla Mándokia počeo je sakupljati usmenoknjiževnu baštinu Hrvata u Mađarskoj.

Predavao je povijest u Hrvatskosrpskoj osnovnoj školi i gimnaziji u Budimpešti, radio kao novinar u Hrvatskoj redakciji Radija Pečuha, bio je profesor na Katedri za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu, prvi je predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, autor je i urednik brojnih izdanja, između ostalog uređivao je *Studu Croaticu*, dugo godina uređuje *Etnografiju Hrvata u Mađarskoj*, bio je prvi urednik časopisa *Pogledi*, uređuje časopis *Pečuški/Pécsi horizont*, autor je nekoliko udžbenika...

Đuro Franković novinar je, publicist, etnograf, sakupljač narodnog blaga, kulturni djelatnik i, ne u posljednjem redu, književnik, pjesnik.

bpb

Marija Vargović dobitnica priznanja za manjine

Kaniška Gradska samouprava povodom obilježavanja Dana grada Kaniže, na svečanoj skupštini dodjeljuje priznanja osobama koje su na raznim poljima pridonijele razvoju toga grada. Ove je godine uručeno priznanje i jednoj pripadnici hrvatske nacionalne manjine, Mariji Vargović, predsjednici Hrvatske manjinske samouprave grada Kaniže, za uzoran rad na polju nacionalne manjine u gradu.

Gđi Vargović priznanje je uručio gradonačelnik István Marton na svečanoj sjednici grada. Uz priznanje je predana i novčana nagrada od sto tisuća forinti, što je Marija velikodušno poklonila hrvatskoj kulturnoj udruzi, naime organizacija želi podići u pomurskome gradu Marijinu kapelicu, i ona to želi potpomagati.

Marija Vargović 1998. g. je počela organizirati kaniške Hrvate i tada je utemeljena Hrvatska manjinska samouprava grada. Tijekom tri mandata uspjela je okupiti hrvatsko civilno stanovništvo. Utemeljeno je kulturno društvo, koje od samih početaka vrlo aktivno djeluje svojim zborom i plesnom skupinom, za mladež su organizirane razne aktivnosti, radionice, tabori, a od prošle godine u gradu djeluju već dvije tamburaške skupine. Kaniški Hrvati mogu zahvaliti predsjednici što se u gradu redovito održavaju mise na hrvatskom jeziku, a velik je udio imala i u us-

postavljanju veza s prijateljskim gradom Čakovcem.

Predsjednici Mariji bilo je veoma ugodno što rad hrvatske manjine cijeni i većinski narod, tj. vodstvo grada:

– Od samih početaka djelovanja manjinske samouprave uvijek je bila dobra suradnja s gradskom samoupravom, to svjedoči i ono priznanje što je dobila hrvatska zajednica prije nekoliko godina, a smatram da ovo priznanje što je uručeno meni, također je i njihovo jer bez dobre zajednice, dobrih kolega ovih sadržajnih dvanaest godina ne bi se moglo ostvariti. Iskoristila bih priliku da im zahvalim na pomoći, na sudjelovanju u našim programima i nadam se da će naši Hrvati u gradu nadalje ostati tako aktivni kao dosada ili još bolje, jer meni je najveće priznanje kada vidim da se našim priredbama pridružuju nova i nova lica – reče gđa Vargović.

Beta

Trenutak za pjesmu

Nikola Kraljić

More bez ribe

More bez ribe
oblak bez kiše
pelud bez vjetra
bez kukca cvijet
rijeka bez ušća
nebo bez zvijezda
otok bez mora
bez tebe
u noćima
posnim

Katruže i Petripske ružice cvjetale zajedno

Dvanaest godina već surađuje pomursko naselje Petriba s međimurskim Ivanovcem. Suradnja je pokrenuta na kulturnom polju i proširila se i na šport, bili su pokušaji i za pisanje europskih projekata. Osnivanjem kulturnog društva u Petribi, suradnja na polju kulture još je učestalija, stoga petripski pjevači nisu mogli izostati sa slavlja 25. obljetnice Kulturno-umjetničkog društva «Katruže» u Ivanovcu.

Nastup Petripskih ružica u Ivanovcu

Suradnje između nekih naselja ili društava uvijek ovise o pojedincima, tako je nastala i ova između Petribe i Ivanovca. Jože Kranic, petripski načelnik, i Stjepan Barlović, dopredsjednik KUD-a Katruže, u dobrom su prijateljstvu, i 1998. g. odlučio se da bi dobro bilo započeti suradnju među naseljima. Rado se pridružio i predsjednik ivanovečkog društva Stjepan Mesarić. Kako se suradnja i službeno potvrdila, ta dva mjesta potpisala su sporazum o međusobnoj suradnji. Naselja se najviše povezuju preko kulture, svakog Dana naselja u Petribi nastupaju članovi društva iz međimurskog Ivanovca s pjesmom, tamburašima, folklorom, a kadšto sa scenskom igrom.

Posjeti su bili slabije uzvraćeni od strane Petripčana s kulturnim programima, no otkako je osnovano Kulturno društvo «Petripske ružice», mješoviti pjevački zbor je više puta nastupao u Ivanovcu s pomurskim pjesmama, a i sa šaljivim glazbenim programom. Na obljetnici prijateljskog društva ivanovečku publiku obradovali su pomurskim i međimurskim popevkama, te mađarskim narodnim pjesmama uz pratnju violine učitelja glazbene umjetnosti Ferenca Németha.

Svečanom obilježavanju obljetnice u Ivanovcu nazočio je i čakovečki gradonačelnik Branko Šalomon (Ivanovec pripada Općini Čakovec), koji je istaknuo važnost gajenja narodne kulture, a jednako i suradnju s pomurskim Hrvatima. Za kratko vrijeme nestat će granica između Mađarske i Hrvatske, i bit će to golema mogućnost za međusobnu suradnju na svim poljima.

Čaba Prosenjak, predsjednik petripske Hrvatske manjinske samouprave, čestitao je na obljetnici kulturnog društva i izrazio nadu da će društva nadalje surađivati, te predao zahvalnicu za dosadašnju dobru suradnju.

Petripčani su dobili golem poticaj od svojih ivanovečkih prijatelja da i sami ute-

melje svoje kulturno društvo. Vidjevši njihov vrlo dobar primjer, uspjeli su se organizirati i otada vrlo uspješno djeluju, što je naglasio i predsjednik KUD-a «Katruža» Stjepan Mesarić: *Ponosni smo na suradnju, a posebno što su osnovali zbor i fantastično pjevaju na kajkavskom govoru. Trude se sačuvati svoje narodne pjesme i običaje, i to sa srcem. Nastupali smo u Petribi i s dramskom sekcijom, na što su izvršno reagirali. Vidljivo je da još ima ljudi koji razumiju hrvatski jezik. Nadamo se da će suradnja prijeći i na mlade generacije. Pozitivno je u suradnji što se razumijemo, a kultura oplemenjuje život* – kazao je g. Mesarić, te da će se suradnja nastaviti.

Beta

PETROVO SELO – Na naturalnom sastanku će se najti bivši učenici budimpeštanske Hrvatskosrpske gimnazije ki su 1964. ljeta završili sridnju školu. Med njimi je bila i Ana Milišić-Horvat, bivša peljačica petroviske čuvarnice, ka je ovput na se zela i ulogu domačice pokidob su se negdašnji peštanski školski tovaruši na 40. sastanku dogovorili da svako ljeto se negde strefu. Ljetos je na redu Petrovo Selo, a ovde, zna se, ima svega zanimljivoga za viditi. Tako će gosti po planu dospiti u Pinčenu dolinu 21. majuša, u petak, do podneva iz Jure, Budimpešte, Pečuha, Santova, Dautova, Hrvatskoga Židana, Hódmezővásárhelya, Lentia, a vjerojatno će se moći na ovo spravišće odazvati i učiteljica kemije ravno iz Splita, rodom iz Petrovoga Sela, Rozalija Harangozo. O gosti i za brižno sastavljeni program, kako nas je informirala oduševljena glavna organizatorka, brinut će se cijela familija Horvat, najprlje pri razgledavanju sela, vinokušanju u austrijskoj Gorici i pri večernjoj fešti uz Pinku. Hitnju na otoku mira, kako je hižicu nazvao gazda Andraš Horvat, veseljem i dobrom glazbom će napuniti hrvatski glumac i pjevač Stipan Đurić u pratnji petroviskih tamburašev.

PEČUH – U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa 19. svibnja s početkom u 18 sati održava se glazbena tribina pod naslovom Glazbeni vremeplov. Tribinu vodi Midhat Mutapčić uživo. Govorit će o kantautoru Ibrici Jusiću.

Bogatstvo...

Foto: Marija Fülöp-Huljev

Kisežani na jurskom shodišću

Bizonjka časni član KUD-a
„Mihovil Krušlin“ u Šenkovcu

Tilda Kőrösi: „Puna sam zahvalnosti i radosti...“

Kulturno-umjetničko društvo „Mihovil Krušlin“ u Šenkovcu 23. aprila, u petak, je svečevalo 15 ljet postojanja, njegovanja tradicijske kulture. Na proslavu je poziv dostala i ključna osoba bizonjsko-šenkovljanskoga prijateljstva Tilda Kőrösi, predsjednica Bizonjskoga hrvatskoga društva.

Suradnja med Bizonjci i Šenkovljani točno pred petimi ljeti se je ganula, a 2007. ljeta je i okrunjena potpisivanjem povelja o suradnji i prijateljstvu. Čez pet ljet su česti bili prijateljski pohodi, folklorna gostovanja u Hrvatskoj i Gradišću, a lani je došlo i do posebnoga obilježavanja suradnje i prijateljstva.

U okviru Dana Šenkovca otkrivena je ploča prijateljskom naselju Bizonji, ka odonda svim putnikom daje na znanje da plemenitu ćut prema Bizonjcem ne samo u srcu nosu mješćani spomenutoga naselja. Koncem minuloga ljeta dospio je i poklon prijatelj iz Šenkovca pokidob su ćlani KUD-a „Mihovil Krušlin“ presenetili hrvatsku zajednicu u Bizonji tamburami i ostalimi instrumenti ter financiranjem hrvatskoga stručnjaka za tamburašku vježbu. Bizonjka Tilda Kőrösi je svenek s posebnom odanoću mislila na svoje Šenkovljane, ki su joj na jubilarnom svećevanju i podilili titulu ćasnoga ćlana u KUD-u. Na naše pitanje je slavljenica izjavila da još i sada ne more vjerovati da je ovo istina.

„Mislila sam da meni ljudi moru bar ća reći i pokazati, meni ništa već nije novo, toliko svega sam doživila. Puna sam zahvalnosti i radosti da sam mogla postati ćlanica jednoga društva u Hrvatskoj. Za mene je ovo najveće poštovanje!“

Tilda Kőrösi je od 1993. ljeta djelala kot direktorica u bizonjskom domu kulture. Pod nje peljanjem je osnovan bizonjski Teledom, umjetnića škola, svenek je na srcu nosila spašavanje mjesnih hrvatskih vridnosti i trudila se upoznati i predati mjesnomu naraćaju ljubav i poštovanje prema tomu iznimnomu bogatstvu. Od 2001. ljeta na 127 naticanji je nabavila za različite bizonjske programe i priredbe više od 80 milijun forintov. Kroz dvajset ljet je na ćelu Bizonjskoga hrvatskoga društva, bila je peljaćica omladinske folklorne grupe „Mali Bizonjci“ od 1990. do 2002, a uza to je bila i zastupnica mjesne Samouprave ter Hrvatske manjinske samouprave. Koncem prošloga ljeta odlukom lokalne samouprave i uzrokom teške gospodarstvene situacije je otpušćena s posla, a ćvrsto razmišlja i o tom da se otpovida funkcije u Bizonjskom hrvatskom drućstvu. S tim paralelno pak je upitno gdo će nasljedovati nje dosadašnje zadaće, u svezi s njegovanjem hrvatske kulture, a i u kontaktiranju s prijateljci iz Šenkovca.

-Tiho-

Na pragu tradicionalnoga majuškoga festivala u Bizonji

Matija Šmatović: „Iako će biti teže nego prije, siguran sam da naše hrvatstvo neće se tako lako podati...“

Elza Hidasi, direktorica Dvojezićne škole u Bizonji, u drućstvu Matije Šmatovića

Matija Šmatović polag toga da je zamjenik predsjednika Hrvatske državne samouprave, riktas posle kot predsjednik Hrvatske manjinske samouprave i u svojem rodnom selu, u Bizonji. O dosadašnjem djelovanju i približavajućem tradicionalnom majuškom Hrvatskom festivalu pred kratkim smo ga pitali. – Glede hrvatskih planov u našem selu, stvari idu u redu. Mi imamo one vizije po kom djelamo iako mjesna samouprava ljetos nije nam dala ni filera. Dosidob smo mogli automatićno dostati 100–150 jezero forintov kot potporu od mjesnoga seoskoga zastupnićtva, izgleda ovo ljetu i toga nismo bili vridni. Suprot toga, mi ćemo i ubuduće sve ućiniti da odrćimo sve naše tradicionalne priredbe da po naši skromni materijalni mogućnosti podupiramo našu dvojezićnu školu i ćuvarnicu i sve one Bizonjce ki se uću po hrvatski. Tako i sudjelovanje naših školarov na hrvatski naticanji, tabori i tećaji da i oni šperadu koliko im more biti vaćan hrvatski jezik. Naćalost, moram i to reći da vjerojatno će jako pogoditi naše stanovnićtvo, a u prvom redu hrvatstvo da je Tilda Kőrösi na poćetku ljeta otpušćana od posla. Ona je bila sigurno jedan motor bizonjske hrvatske kulture, ka je toliko ljet opstala. Ona je kontakte imala i prik granic, a bila je izrićito dobra organizatorica hrvatskih priredab, no mjesna samouprava je mislila da nije za to pinez da se ona dalje plaća u funkciji peljaćice kulturnoga doma. Ja kot bivši naćelnik moram reći da ovo ne razumim i ne ćelim prihvatiti ni kot predsjednik Hrvatske manjinske samouprave. Moja filozofija je svenek bila da za kulturu trebamo imati pinez, a za to se treba i žrtvovati. Prez pinez nij kulture, to je svim jasno, a neće biti ni hrvatske

kulture prez materijalnih sredstav. Mi imamo i dalje naše plane i žitak se nije zaustavio. Iako će biti teže nego prije, siguran sam da naše hrvatstvo neće se tako lako podati. Na pragu smo jur našega Hrvatskoga majuškoga festivala, za program smo se dogovorili. Pokidob mi kot organizatori nismo bogati, ovput bit će skromniji i kraći nego što je to bilo dosad. ali u kvaliteti pravoda ne gorji. Nije ni to tajna da i spomenutu aktivistkinju Tildu Kőrösi kanimo odlikovati i zahvaliti joj dosadašnje mnogoljetno djelovanje za dobrobit bizonjskih Hrvatov – je naglasio mjesni peljać naće grane. Od njega smo još doznali da službeno zapećaćeno partnerstvo s hrvatskim naseljem Šenkovcem, kraj Zaprešića, i dalje si želju s velikim veseljem gajiti i odrćati. Tamburaši Bizonje putuju 21. majuša na Dan općine u Šenkovec, dokle na pohod prijateljske delegacije iz Hrvatske na sjeveru Gradišća računaju tajedan dan kasnije, 29. majuša, u subotu, na Dani bizonjskih Hrvatov. Predsjednika Hrvatske manjinske samouprave u Bizonji smo ujedno zamolili da ukratko cijeni i djelovanje svojega manjinskoga tijela što naliže minulih ljet, u znanju da se priblićavaju i lokalni izbori: – Sve planirano se nigdar ne da napraviti. Jednostavno si mislim da bi bilo naše djelovanje ćuda uspješnije ako bi naša mjesna samouprava bila partner u suradnji. Gdo pozna Bizonju, ta zna od ćega ja govorim. Medjutim, siguran sam da ne moramo se sramovati zbog toga ća i koliko smo napravili u ovom periodu. Ufam se da će se u budućnosti svi dosadašnji odnosi popraviti u interesu našega stanovnićtva i Hrvatov. U tom slućaju, vjerujem, da bi sve išlo laglje i bolje.

-Tiho-

Nastavničko vijeće s gostima iz Hrvatske

Skup nastavničkog vijeća serdahelske Hrvatske osnovne i umjetničke škole „Katarina Zrinski” 19. travnja bio je uspješan, naime održano je usavršavanje na hrvatskome jeziku za nastavnike i odgojiteljice. Matilda Bulić, voditeljica obrazovnih projekata Izdavačke kuće Profil, posredstvom draškovečke osnovne škole održala je predavanje s tematikom „Suradnja i komunikacija s roditeljima”.

Izdavačka kuća Profil iz Zagreba pokušava uspostaviti kontakte s čitateljstvom, tako i s učiteljima, na taj način želi sudjelovati u obrazovanju i surađivati s hrvatskim školama. U serdahelskoj osnovnoj školi boravila je već treći put i nijednom nije došla praznih ruku, svaki put je podarila nastavnike bilježnicama, skriptama, stručnim knjigama kao i knjižnicu raznim knjigama za djecu i odrasle. Suradnja je nastala posredstvom Margit Mirić, ravnateljice draškovečke osnovne škole, koja već više godina surađuje sa serdahelskom ustanovom. Gđa Mirić nikada ne zaboravlja svoju bivšu školu i koliko god može, preko svojih veza pomaže u njezinu napretku. Ona je predložila da profesorica Matilda Bulić održi predavanje za Hrvate u Mađarskoj.

Ante Tomić, predstavnik izdavačke kuće, bio je dirnut prilikom prvog posjeta u serdahelskoj školi, kada su organizirali posjet ravnatelja iz Međimurske i Varaždinske županije:

– *Most između hrvatske škole iz Mađarske i nas nastao je preko ravnateljice Margit, to treba učvrstiti i u tome želi pomoći i naša izdavačka kuća. Iskreno, ja volim hrvatsko biće, bez obzira gdje god je naš narod. Naš prvi dolazak u ustanovu nezaboravan je kada sam vidio suze radosnice učitelja, to me je potaklo da što bolje surađujemo. Suradnja preko Draškovca proširila se i preko granice i možda je to prvi korak u suradnji s Hrvatima iz Mađarske – kazao je g. Tomić za naš tjednik.*

Izdavačka kuća Profil još nije predstavljala u Mađarskoj, no preko ovih iskustava suradnje g. Tomić nastoji osvijestiti izdavačku kuću, usmjeriti je prema tomu, pa taj mali korak možda je početak uspješnije suradnje.

Uvodne i pozdravne riječi uputila je učiteljica hrvatskoga jezika Jelena Mihović Adam ističući važnost takvih predavanja za manjinske ustanove. Prema njezinu mišljenju, prilikom takvih hrvatskih predavanja osim stručnih sadržaja razvija se i rječničko blago i vrlo je motivirajuće u daljnjem podučavanju stručne literature na manjinskom jeziku.

Predavanje profesorice Matilde Bulić pratili su pedagozi, odgojiteljice i područnih škola i dječjih vrtića iz Mlinaraca i Sumartona. Suradnja s roditeljima vječna je tema odgoja i obrazovanja, te podjednako utječe na učinkovitost odgoja djece i u Hrvatskoj i Mađarskoj. Tijekom predavanja razmotrena su razna stajališta odnosa nastavnika–roditelja–djece. Prema provedenim anketama u Hrvatskoj, djeca bi zabranila odlazak roditelja u školu, stoga je vrlo važno uspostaviti povjerenje i prema djetetu i prema roditelju. Dva

važna odgojna autoriteta, roditelj i učitelj, trebaju dobro surađivati i uskladiti zahtjeve prema djetetu. Profesorica je istakla i to da je svatko u nečemu dobar i zadatak je učitelja da to pokuša pronaći. Preko predavanja slušatelji su dobili razne upute na koji je način vrijedno pripremati razgovor s roditeljem i kako upravljati razgovorom da dođe do određenog rezultata. Razgovaralo se i o posjećivanju obitelji, koje je nekada bilo obvezatno, prema pedagoškom programu, ali to se već slabije primjenjuje, naime prema demokratskim shvaćanjima i obitelji imaju prava na svoju intimu. Vrlo je dobro ako se to može ostvariti, jer je i učitelju lakše kada vidi iz kakve obitelji potječe dijete, odnosno u kakvom okruženju živi.

Margit Mirić za kraj je ponudila opet jedan poziv pomurskim pedagogima na stručno usavršavanje za učitelje razredne nastave u Draškovec, gdje će se provoditi akcijsko istraživanje. Učiteljica hrvatskoga jezika i razrednica Katica Brodač 25 godina radi u osnovnoj školi i vrlo joj se dopalo usavršavanje:

– *Predavanje je bilo sjajno, predavačica je bila vrlo otvorena i govorila je o sličnim problemima kao što su i u našem odgoju. Po mom iskustvu roditelji su u posljednje vrijeme manje otvoreni prema nama nastavnicima i preko predavanja dobili smo nekoliko ideja na koji način da im se približimo. Zajednički interes nam je da naša djeca, tj. budući naraštaj bude odgojen na način da pronalazi sebe u svijetu, što danas nije ni tako lako zbog svoje sažetosti. Mislim da trebamo naći dovoljno vremena za njihov odgoj, a to je najlakše prilikom izvannastavnih djelatnosti ili prilikom razgovora u dva oka.*

beta

Opraštanja naraštaja maturanata 2005/06–2009/10. hrvatskih gimnazija u Budimpešti i Pečuhu

*Ja sam mlad
Ja hoću život pun i olujan*

*Ja hoću život sav ko Bog
Sve je moje.*

(Antun Branko Šimić)

...u budimpeštanskom HOŠIG-u

U HOŠIG-ovoj auli 24. travnja bila je priredena oproštajna svečanost učenika 12. razreda gimnazije. Već po staroj tradiciji, narečenu svečanost zajednički su prirediti učenici 11.a i b te 12. razreda. U okvirima oproštajne svečanosti učenici 12. razreda, njih 17, prigodnim govorima, recitalima, pjesmama i plesovima simbolično su se oprostili od razrednice Marije Šajnović, odgajateljice Kornelije Gy. Gombás te profesora i učenika ustanove. U Budimpešti škola okićena cvijećem, miris jorgovana u hodnicima, predvorju, učionicama, djevojke prekrasne, njih petnaest, i dva mladića, maturanti Hrvatske gimnazije, ugledni gosti Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Gabor Győrvári, ravnatelj pečuške škole Miroslava Krleže i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a, roditelji, bake, djedovi, braća i sestre, prijatelji...

Ravnateljica Anica Petreš Németh oprašta se od učenika na hrvatskom i mađarskom jeziku, podijeljene su knjige svima pojedinačno, istaknuti su najbolji. Recitacija i pjesma, a potom oproštajni ples učenika gimnazijskih razreda. Suza u oku, cvijeće u ruci na putu u veliki život izvan zidova koji su neke od učenika štitili i čuvali od vrtića do gimnazijskih dana, od prvoga razreda osnovne škole do 12. razreda gimnazije. A tu je i učenički dom koji je mnogima odista bio

pravi dom u kojem su proveli, vjerujem, i tužne, ali i bezbroj sretnih trenutaka. Imena maturanata: Orsolya Burger, Atila Cindrić, Boglarka Deli, Beata Drajko, Andrea Erdősi, Dániel Fülöp, Petra Kiss, Timea Kos, Mirjana Kričković, Blanka Kubatović, Adrienn Majeczki, Edina Majeczki, Rita Matoš, Margit Szilágyi, Emese Tóth, Ramona Velin, Luca Veress.

...u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže

Učenici 12. razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, njih 22, 30. travnja, oprostili su se od razrednika Timee Bockovac i Gábora Attilé Gáspára, nastavnika, profesora i učenika škole, učeničkog doma. Oproštajna svečanost priređena je u auli škole, a u okviru nje slavljenci i učenici 11. razreda nastupili su prigodnim govorima, pjesmama i recitalima. Ugledni gosti: generalna konzulica Ljiljana Pancirov koja se prigodnim riječima i obratila maturantima, treća konzulica Katja Bakija, predsjednik HDS-a Mišo Hepp. Školski hodnici, učionice, predvorje u mirisu proljetnoga cvijeća. Sunce nas miluje svojim zrakama. Ravnatelj se oprostio od svojih učenika u ime ustanove i profesora, podijeljene su knjige i priznanja najboljima. Krležinu nagradu za 12 godina vrsnog učenja u Hrvatskoj osnovnoj školi, gimnaziji Miroslava Krleže dobio je Marko Jerant. Suza u oku majka, baka prijatelja, suučenika... I nije tako lako oprostiti se od škole. Vjerujem kako je stanovnicima učeničkog doma još teže ili ipak posve drugačije jer njima je škola bila doista i drugi dom. Ali, kao što im je poručeno, očekuju se natrag u njezine hodnike i krilo kada god imaju potrebu za time.

Antonio Claudio Anđelić, Anđelka Anišić, Almedin Avdić, Ivan Bajko, Dragica Blažev, Ivet Čaušić, Gordana Daskalov, Marko Gavalier, Grgo Gojak, Sára Anna Hévízi, Alisa Iljazović, Mirjana Jelašić, Marko Jerant, Patrik Jukić, Ramona Krmpotić, Odett Lévai, Máté Major, Adina Mesić, Akoš Milanković, Szilvia Molnár, Ramona Štivić, Ana Sentivanski – imena su naraštaja maturanata Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže 2005/06–2009/10.

Branka Pavić Blažetin

Foto: G. Győrvári i Á. Kollár

Harkanjski recitatori

Harkanjsku Osnovnu i glazbenu školu «Pál Kitaibel» pohađa 450-ak učenika od kojih, kako nam reče ravnatelj škole Tamás Horváth, njih šezdesetak pohađa nastavu hrvatskoga jezika, o kojoj se brinu dvije pedagoginje Đurđa Geošić Radasnai i Žuža Gregeš. Svake se godine u školi priređuje tradicionalno natjecanje u kazivanju stihova. Tako je bilo i 20. travnja kada se u školskoj knjižnici okupilo šezdesetak učenika od drugog do osmog razreda, znatizeljni roditelji i prijatelji. Ocjenjivački sud činili su Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, nastavnica Erzsébet Horváth, te zastupnici harkanjske Hrvatske samouprave Mišo Kovačević i Irena Kovačević Csízik.

Učenici su se natjecali u četiri kategorije: 2, 3–4, 5–6. i 7–8. razred. Kazivali su se stihovi hrvatskih pjesnika iz matične domovine i onih iz Mađarske. Djeca su se dobro pripremila. Naravno, kao i uvijek, bilo je marljivijih, spretnijih i onih s manje treme pri nastupu, što je i utjecalo na konačni sud ocjenjivačkog odbora. Kako su na kraju natjecanja kazale spomenute nastavnice, one su zadovoljne, u prvom redu odazivom djece.

Trude se porazgovarati sa svakim djetetom i svu djecu izvesti pred publiku kako bi svladala tremu i stekla hrabrost pri nastupu. Nije to lagan zadatak, ali ima u njemu mnogo ljepote i uspjeha. Ogleda se to i na učenicima, tako se svake godine i na županijskom natjecanju u kazivanju stihova Josip Gujaš Đuretin, koje priređuje martinačka osnovna škola, nađe nekoliko izvrsnih recitatora iz harkanjske škole. Učeći stihove, uče se i riječi, rečenice, imena pjesnika, krajeva i ljudi.

U kategoriji 2. razreda prvo mjesto osvojila je Lilla Grácsik, drugo Veronika Ignác, treće Patrik Magyar, a posebnu nagradu osvojio je Nimród Verók.

U kategoriji 3–4. razreda prvo mjesto osvojila je Krisztina Fekete, drugo Daniella Somogyi, treće Csanád Kiss.

U kategoriji 5–6. razreda prvo mjesto osvojila je Krisztina Juhász, drugo Livia Palkó, treće Ildikó Faragó.

U kategoriji 7–8. razreda prvo mjesto osvojio je János Gáspár, drugo László Gáspár, treće Renata Pančić, a posebnu nagradu dobio je László Csaba.

bpb

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

Santovo

Proslavljen Majčin dan

Hrvatska vjerska zajednica u Santovu, na nedjeljnoj misi 2. svibnja proslavila je Majčin dan. Ispunjeni radošću i zahvalnošću, učenici Hrvatske osnovne škole 1. do 4. razreda, polaznici hrvatskoga vjeronauka, koje je pripremila vjeroučiteljica Marica Jelić Mandić, prigodnim recitacijama na hrvatskom jeziku majkama i bakama čestitali su Majčin dan. Nakon kratkog programa, darivali su ih dekorativnim cvijećem koje su sami izradili.

S. B.

VELIKA – Već treću godinu zaredom učenici Hrvatske škole iz Budimpešte i učenici Osnovne škole I. G. Kovačića iz Velike jedni druge posjećuju i razmjenjuju iskustva. »Naši učenici zajedno s domaćinima sudjeluju u nastavi i time i usavršavaju hrvatski jezik i stječu uvid obrazovne oblike u Hrvatskoj«, kaže Biserka Brindza, voditeljica budimpeštanskih učenika. Ona naglašava i da se u Velikoj osjećaju kao kod kuće i da nemaju namjeru mijenjati tu školu za neku na jadranskoj obali s koje im stižu pozivi. Suradnjom je više nego zadovoljan i ravnatelj škole u Velikoj Zdravko Barun. »Učenici iz Budimpešte smješteni su kod obitelji svojih prijatelja, tako da u cijelosti dožive život u ovom dijelu Hrvatske«, naglašava Barun. Gosti iz Budimpešte sudjeluju i u sportskim natjecanjima. Kako kaže ravnatelj Barun, koncem svibnja osnovci iz Velike uzvratit će posjet svojim prijateljima.

[Z. S.] (vjesnik)

Od Tukulje do Zagreba

Najnoviji program tukuljske Osnovne škole „Sándor Weöres“

Nakon jedanaest godina uspješnog suradivanja sa zagrebačkom Osnovnom školom „Prečko“ ostvario nam se tzv. „pokusni“ program koji smo planirali već preko zime, samo radi lošeg vremena i mnogo snijega nije nam uspio. Iskrsla mi je zamisao: sudjelovati školskoj nastavi u Zagrebu u našoj prijateljskoj školi. Zbog poboljšanja i vježbanja hrvatskoga jezika, ne samo za učenike, i zbog skupljanja novih iskustava na polju školske nastave i sata hrvatskoga jezika. Na Športskom susretu u Tukulji, kad su nam došli Zagrepčani u goste, na razgovoru s ravnateljem zagrebačke škole doznao sam točan datum našega posjeta: 12–14. travnja 2010. godine. Što se tiče učenika izabrao sam od njih Adrienn Csepelszigeti, Nikolett Vanczó (obje iz 7. razreda) i Szilviu Jobbágy (iz 8. razreda). One hrvatski uče već od prvog razreda osnovne škole, jako su marljive, uvijek imaju domaći zadatak, aktivne su na satima hrvatskog jezika itd., jednom riječju, zaslužile su ovo putovanje i sudjelovanje u tom novom programu. Njihovi su mi roditelji također mnogo pomogli, platili su troškove putovanja.

Krenuli smo 11. travnja, u nedjelju popodne, mojim autom prema autocesti M7 i vozili smo se skroz do Zagreba. Putovanje je trajalo samo četiri i pol sata, u pola sedam stigli smo k našim prijateljima pred školu „Prečko“. Čekali su nas učenici sa svojim roditeljima, ravnatelj Ante Pavičić i kolegica Stela Sučić. Nakon pozdravnih riječi moje učenice su krenule su, svaka posebno, k svojim domaćinima. Naime svaka učenica je sama, i potpuno neovisno o drugima išla k zagrebačkoj obitelji. Naglašena mi je želja bila da govore isključivo hrvatski: „Ako bismo željele naučiti engleski, putovali bismo u Englesku“, rekoh. Često se dogodi da umjesto hrvatskoga govore engleskim jezikom, što nije problem, samo je nama važniji hrvatski jezik. Ja sam bio gost gospodina ravnatelja Ante Pavičića i njegove supruge Ivke. Bili su izvrsni domaćini! Već prve večeri smo razgovarali do ponoći, o raznoraznim temama, o prošlosti i povijesti Mađarske i Hrvatske. Gospođa Ivka predavala je povijest u osnovnoj školi, tako smo imali uvijek neku temu.

Učenice su bile u interesantnoj situaciji: nisu imale nikakve pomoći, mislim na komunikaciju. Morale su se slagati s Hrvatima jer im nitko nije preveo ni jednu riječ na mađarski jezik. U ponedjeljak, 12. travnja, ravnatelj i ja stigli smo oko devet sati u školu, pa smo napravili naš plan boravka u nastavi. Posjetio sam sate raznih predmeta: hrvatska književnost, hrvatska gramatika, geografija, povijest, glazbena kultura i dr. S mojim uče-

nicama cijeli dan nismo se ni vidjeli, samo na čas kod ručka. Nisu imale nikakvih problema, ugodno su se osjećale kod svojih hrvatskih obitelji.

One su imale isti program kao i njihova domaćica, učenica. Redovno su morale ići na sve sate koje onog dana učenici imaju u školi. Samo je možda jedna stvar bila potpuno drugačija nego kod nas: onoga tjedna učenici su imali nastavu poslije podne. Za to mi nismo navikli i bilo je zanimljivo popodne još sjediti na školskoj nastavi.

U školi je bilo vrlo zanimljivo, a na kraju prvog dana, uvečer, imao sam čast pogledati pučku komediju *Ero s onoga svijeta*, u Hrvatskom narodnom kazalištu. Predstava s ljepotom HNK-a stvorila je prelijepu atmosferu, uživao sam u Zagrebu i duhu divnoga starog kazališta.

U utorak, 13. travnja, na nastavne sate išao sam prijepodne, a popodne su me zagrebačke kolegice Stela Sučić i Petra Španović odvele u Mirogoj. Imao sam veliku sreću: dvije zgodne kolegice su se brinule za mene, vodile su me preko Zagreba i pokazale mi i one dijelove grada u kojima još nikada nisam bio.

Parkirali smo pokraj Mirogoja, kupio sam svijeću i počelo je traženje groba Miroslava Krležje. U groblju smo pronašli i grobove drugih hrvatskih velikana, npr. Petra Preradovića, Vatroslava Lisinskog, Dimitrije Demetera, Stanka Vraza, dr. Franje Tuđmana, prvog predsjednika Republike Hrvatske, a na kraju smo stajali pred Krležinim grobom.

Zapalio sam svijeću, i na čas sam mislio na svoje uspomene i uspjehe zbog čega sam Miroslavu Krležji jako zahvalan. Nakon tog uspješnog posjeta u Mirogoju, slijedio je obilazak Samobora. Taj grad me je potpuno očarao svojom atmosferom. Čovjek se osjećao kao da je u Njemačkoj ili u Engleskoj. Kao završetak drugog dana večerali smo u restoranu „Gabrek“, probao sam samoborski bermet i druge specijalitete. Mogu svakom predložiti taj restoran, izvrsno kuhaju!

U srijedu, 14. travnja, došao je i zadnji dan našega boravka. Našli smo se u školi već ujutro, i zajedno smo sudjelovali nastavi do jedan sat, do ručka. Proveli smo još malo vremena u školskoj knjižnici, pa smo polako počeli pakirati svoje kovčege u auto. Još nekoliko rečenica je bilo i krenuli smo prema Mađarskoj. Svatko je bio pun doživljaja i novih iskustava. Meni je bilo jako korisno ovo putovanje, mogao sam i ja vježbati svoj hrvatski. Ovakvo jedno putovanje jako mnogo vrijedi, hrvatski u Mađarskoj se ne koristi kao svakodnevni jezik, prema tome ne govorimo ni mi toliko hrvatski. Čovjek ima potrebu za onu živu jezičnu sredinu čiji jezik proučava.

Zahvaljujem na pomoći ravnateljima dviju škola: Miklósu Gicziju i Anti Pavičiću, cijelom kolektivu zagrebačke i tukuljske škole što su nama omogućili ovo divno i zaista korisno putovanje. Nadam se da ću vam za godinu dana opet pisati o našem novom programu!

Edmond Bende

Tradicionalno hrvatsko shodišće u Juri

U Juri na Majkin dan (u Ugarskoj 2. maja) su održali tradicionalno hrvatsko shodišće, ovput s glavnim celebrantom, s riječkim biskupom mons. dr. Ivanom Devčićem. Muzički je sv. mašu i vičernju u jurskoj katedrali oblikovao zbor i tamburaški sastav folklornoga ansambla Kolo-Slavuj. Puno vjernikov je došlo ne samo iz Ugarske nego i Slovačke i Austrije, a došli su i hrvatski veleposlanik Ivan Bandić kao i predsjednik Državne hrvatske samouprave Mišo Hepp.

Riječki biskup mons. dr. Ivan Devčić je predvodio hrvatsku mašu

U Juri su održali 38. hrvatsko shodišće pred kipom Krvave suze točeće Divice Marije (iz 1655. ljeta, kad ga je u Juru doprimio irski biskup Walter Lynch). Polag predaje 2. marca 1687. ljeta, na Dan Svetoga Patrika, je kip tri ure dugo točio krvave suze. Rupčac kim su ončas utrlj suze se čuva kao relikvija u Juri. Kanonik Feri Benković je 1972. ljeta inicirao hrvatsko shodišće. Organiziraju je hrvatska sekcija Jurske i Željezanske biskupije. Od 2002. ljeta je kanonik Jive-Šmatović odgovoran za ovo shodišće, pri kom sudjeluju vjernici iz Slovačke, Ugarske i Austrije. Naglasio je kako ovo shodišće povezuje Hrvate iz svih regijov. Ljetos da ih je došlo već od 400, dakle već nego u prošli ljeti. Pred mnogo-

brojni vjernici i zastupnici iz diplomacije, politike i društvenoga života je riječki biskup mons. dr. Ivan Devčić bio glavni govorač na ovoljetnom shodišću. Zbor i tamburaški sastav ansambla Kolo-Slavuj pod peljanjem Filipa Tyrana je izveo Lasakovićevu „Hrvatsku mašu“, ka je napisana prilikom ljeta Putujuće Celjanske Marije u Beču 2003/2004. Maša je muzičko putovanje kroz različne zemlje, religije i kulture. Počinje u Rimu (i katoličanskoj vjeri), ide dalje prik južnoga Balkana i završava u Jeruzalemu (i židovskoj tradiciji). Svaki dio je prema tomu komponiran u drugom stilu, u drugoj ljestvici. Peljač tamburaškoga sastava je Kristijan Karall.

Foto i tekst: *Petar Tyran*

Zbor i tamburaški sastav ansambla Kolo-Slavuj pod peljanjem Filipa Tyrana je izveo Lasakovićevu »Hrvatsku mašu«

Misa na hrvatskome jeziku u Pomurju

U kaniškoj bolničkoj kapelici 16. svibnja u 15 sati održat će se misa na hrvatskome jeziku, služit će je Blaž Horvat, rektor Varaždinske katedrale.

LOURDES, HRVATSKI ŽIDAN, KISEG – Duhí će zateći vjernike iz Kisega, Hrvatskoga Židana i Prisike pod peljanjem židanskoga farnika Štefana Dumovića, u francuskom Lourdesu. Gradišćanski vjernici će se ganuti 20. majuša, u četvrtak, na put prema hodočasnom mjestu u blizini francusko-španjolske granice i vratit će se 25. majuša. Pokidob ovo shodišće vrimenski se podudara i s hodočašćem vojnih snagov, na autobusu med putniki budu i vojniki.

ŠELJIN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u šeljinskoj Draškovićevu dvorcu četvrti put se priređuje takozvana Dalmatinska večer. Ove godine ona će se prirediti 22 svibnja. Uza slastice dalmatinskoga stola nastupit će KUD iz Grubišnog Polja s dalmatinskim plesovima te Klapa iz Biograda na Moru. Karte u prodaji na telefonu: 06 30 619 7725.

BREME – Dana 15. svibnja u tom se naselju priređuje proslava Dana škole, popraćena nizom programa. Tako se u poslijepodnevnim satima (u 15 sati) otvara izložba dječjih radova, a potom će biti održan kulturni program u kojem će nastupiti učenici i nastavnici mjesne Osnovne i glazbene škole. Na proslavu se očekuju bivše kolege i učenici škole. Mjesto: Zgrada škole, Szabadság tér 11.

SALANTA – Hrvatska samouprava sela Salante za blagdan Duhova organizira tradicionalnu priredbu kojom okuplja Hrvate i njihove prijatelje u naselju i šire. Ovogodišnje Hrvatsko veče bit će održano 22. svibnja u mjesnom domu kulture. Program počinje u 19 sati, a gosti večeri bit će: KUD Vodenica iz Bačina; Ženski pjevački zbor „August Šenoa“; Orkestar „Vizin“; KUD „Marica“. Nakon svečanog programa slijedi plesačnica uz Orkestar „Vizin“ i nazočne svirače te druženje domaćina i gostiju.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte poziva na Teniski kup u subotu, 5. lipnja, s početkom u 9 sati, na teniskom igralištu u Ulici Kondorosi 14 (nalazi se iza bazena Nyéki Imre, ulaz iz smjera Ulice Érem). Startnina je 1000 Ft po osobi. Program: 8.45 –okupljanje, 9.00 – otvorenje i ždrijeb, 9.30–17.00 – natjecanje, od 12.00 – objed (poslužuje se stalno). Ime i broj telefona kontaktne osobe: Stipan Đurić: 36 30 954 8399.

PEČUH – U sklopu niza manifestacija Pečuh – Europska prijestolnica kulture 2010, od 20. do 23. svibnja u kinodvorani Uránia održavaju se XXI. Pečuški dani folka ili međunarodni festival narodnosne glazbe. Dani folka jedan su od prestižnijih priredaba južnozadunavske regije te iz godine u godinu okupljaju predstavnike tradicionalne narodnosne glazbe i izvođače koji rado eksperimentiraju sintezom izvornog folklor s drugim glazbenim stilovima. U okvirima festivala u četvrtak, 20. svibnja, u 19.30 nastupa pečuški Orkestar Vizin. Cijena ulaznica 1.300 Ft po danu.

BUDIMPEŠTA – Dana 2. svibnja završio je pohod školarov Peštanske hrvatske gimnazije u Austriji. Školari su došli u okviru međunarodnoga školskoga projekta trih zemalj u Željezo. Oni su se strelili sa školari hrvatskoga jezika Terezijanuma i dijecezanske gimnazije, razgledivali su Beč i bečansku secesiju. Tema skupnoga projekta školarov iz Austrije, Ugarske i Hrvatske je „Secesija – jugendstil u Austriji, Ugarskoj i Hrvatskoj“. Prispodobiti kanu različito prezentiranje ove umjetnosti u pojedini zemlja. Peljačica projekta je učiteljica za hrvatski jezik Angelika Kornfeind. Školari se doma pripravljalju na ovu temu i djelaju na skupnoj prezentaciji projekta u četiri jezici. Sredinom junija (23–25) se kanu školari iz Gradišća streliti sa školari iz Osijeka u Budimpešti.

(izvor: orf)

Pozivnica

Srdačno očekujemo Vas u Restoranu „Levanda“ u Koljnofu, 28. majuša, u petak, od 20 uri na

TAMBURAŠKI VEČER.

Zabavljat će Vas popularni mladi koljnofski svirači ŠTRABANCI. Ulaznica: pet eura po osobi.

Preuredjenje petroviskoga Ognjogasnoga doma s pomoću DVD-a Šenkovec

Za nami je jur najveći svetak ognjogascev, dan njevoga zaštitnika Sv. Florijana, koji je lani praćen zvanarednom proslavom u Petrovom Selu. Naime petroviske ognjogasce su pohodili prijatelji, ognjogasci iz Šenkovca ter Dubravnice. Pravoda nisu došli s praznimi rukami, nego su kip zaštitnika Sv. Florijana doprimili junaki ognja iz Dubravnice, iz naselja polag Šibenika, kot dar franjevcev samostana iz Visovca. Štatu, od metra i 20 cm sa svojom težinom od 120 kg, zasada još uz oltar počiva u mjesnoj kapeli Sv. Štefana, dokle u potpunosti ne bude obnovljen Ognjogasni dom, za kojega su lani šenkovljanski dobrovoljci i pinez brali na ideju predsjednika DVD-a Bože Djenadije. Na lanjskoj svetačnosti predana svota je djelomično pokrila obnovu i proširenje krova te zgrade. Kako je rekao zamjenik predsjednika petroviskih ognjogascev Zoltan Škrapić, pregradnja gornjega dijela je durala od oktobra do decembra prošloga ljeta, i danas moru reći da je zgrada pod krovom. Uz materijalnu pomoć šenkovljanskih prijateljev i mjesne samouprave je kupljena i postavljena nova drivena krovna konstrukcija, a za čripe od jedan milijun forintov su platili Petrovišćani iz naticanj dobivenih pinez. Tribamo spomenuti prekomjerno oduševljenje društvenih aktivistov i nekih stanovnikov ki su dobrovoljno aldovali svoje ure pri pregradnji ovoga budućega društvenoga centra. Znamda se nigdor neće rasrditi ako napišemo da u ovom djelu najveć su se zalagali kotrigi familije Škrapić ki su se tajedne dugo trudili na polipšavanju ove kuće. Obnova sad stoji, ali med daljnijimi plani su još nutarnje oblikovanje, izgradnja krovne prostorije ter garaže, minjanje oblokov i vrata. Po plani, na katu u

Petroviski ognjogasci predali su majice za dar šenkovljanskim prijateljem

obloku će stati od hrvatskoga društva darovani kip Sv. Florijana, ako je pak jednoč svetac dospio iz Dalmacije u Gradišće, kako se povida, i njegov fundamenat mora biti dalmatinski kamen. Ognjogasnomu društvu je sad najveća briga otkud nabavljati još financijska sredstva iako je nutradano još naticanje, iako se priredjuju daljnji bali i fešte ter skupljanje željeza, prik čega su i dovidob došli do pineznoga izvora naši fajbegari. Ovo sve je rečeno na aprilskom sastanku pri kom su se našli u Hrvatskoj komandant petroviske ekipe Attila Zsarnay ter zamjenik predsjednika Zoltan Škrapić sa šenkovljanskimi prijatelji i podupirači, kim su predane i petroviske majice u zahvali dosadašnje potpore. Gostom su ovput predstavljena i nova ognjogasna kola DVD-a Šenkovec.

-Tiho-

Novi izgled petroviskoga Ognjogasnoga doma koji još stoji pod obnovom

Novi auto DVD-a Šenkovca, o čemu samo sanjati moru Petrovišćani